

Ruggesteuntje

afdelingsblad Drechtsteden

oktober - december 2025

Inhoud

- Rubriek Van de voorzitter
- Uit onze Nivongroepen
- Van de cultuurgroep een terugblik op het laatste kwartaal.
- Agenda Nivon Drechtsteden Cultuurgroep
- Najaarsmaaltijd op 26 oktober
- Klimaatwandeling 27 september
- Wandelgroep nieuw leven ingeblazen
- Wilgenknotten tijdens de griendwerkdagen, doe je mee?
- Al weer bijna 2026: de nieuwjaarsbijeenkomst
- Mensen met groene vingers gezocht
- Nieuwe investeringen op De Kleine Rug
- Biodivers Dordt

En verder nog

- Doneren? Wij weten wel waaraan
- Activiteiten van onze vaste Nivongroepen, met agenda en adressen
- Ruggesteuntje-colofon
- Overige informatie en contactpersonen.

Van de voorzitter

De afgelopen maanden hebben we kunnen genieten van een mooie zomer. De herfst staat voor de deur. Sommige van onze activiteitengroepen zijn in de zomervakantie gewoon doorgegaan, andere hebben een zomerstop gehouden en zijn inmiddels weer opgestart.

We willen het komend seizoen wat activiteiten te organiseren die geschikt zijn voor meerdere leeftijdsgroepen. Ze worden ook gepland op tijdstippen die voor

schoolgaanden en werkenden geschikt zijn. Voor het komend kwartaal zijn dat twee activiteiten van de cultuurgroep: een workshop djembé op zaterdag 11 oktober (met lunch) en op zaterdag 1 november een bezoek aan het trammuseum in Rotterdam. Meer informatie vind je elders in dit nummer. Heb je ideeën voor een activiteit en wil je meehelpen om die te organiseren? Laat het ons dan weten.

Op 20 september was er in Amersfoort weer een dag voor en door de afdelingen van het Nivon. Het hoofdonderwerp was "lokale publiciteit". Hoe kan een afdeling van zich laten horen in de omgeving? Hoe benader je de leden? En hoe ga je om met de plaatselijke bladen, die steeds minder in zijn voor gratis publiciteit.

Naast dit hoofdthema is er ook aandacht besteed aan de vraag met wie je plaatselijk goed kunt samenwerken, waarmee je ook jezelf als afdeling een gezicht kunt geven. Nivon Drechtsteden en Natuurvriendenhuis De Kleine Rug werken samen met andere groene organisaties in de regio aan Biodivers Dordt. Wil je er meer van weten, kijk dan eens op onze website: drechtsteden.nivon.nl.

Samenwerking met sociale organisaties past ook binnen de doelstelling van het Nivon. Daar willen we aan werken als bestuur, maar wat handjes (en hoofden) erbij kunnen we goed gebruiken.

Bij het verschijnen van dit nummer is de klimaatwandeling van 27 september vanuit De Kleine Rug al achter de rug. Deze wandeling was georganiseerd door Landelijk Nivon en De Kleine Rug om de verbondenheid van mensen met hun natuurlijke omgeving te bevorderen en tegelijkertijd om aandacht te schenken aan de huidige crises binnen klimaat en natuur. Voorafgaand aan de wandeling werden in het Natuurvriendenhuis inleidingen gehouden, over zowel de **Hollandse Biesbosch** als over de achtergronden van de vervuiling van bedrijven als **Chemours**, waar ook dit Natuurvriendenhuis mee te maken heeft.

De eerstvolgende gelegenheid om elkaar te ontmoeten is bij de najaarsmaaltijd op 26 oktober op De Kleine Rug en daarna op de nieuwjaarsbijeenkomst op 11 januari. Ook hier vind je meer informatie over elders in dit nummer. Hopelijk zien we elkaar dan. Hartelijke groet en een mooie herfst toegewenst,

Henriette de Keyser, voorzitter Nivon afdeling Drechtsteden

Uit onze Nivongroepen

Van de cultuurgroep een terugblik op het laatste kwartaal.

Op 10 juli bezochten wij het Nationaal Onderwijsmuseum in Dordrecht. Het Onderwijsmuseum is de laatste tijd nogal eens in het nieuws, omdat het museum dreigt te verdwijnen vanwege geldgebrek door het beëindigen van de subsidie. Het zou een groot gemis betekenen. Er was pas een prachtige tentoonstelling geopend: Jetses, kunst voor de klas. Het groepje Nivonniers, dat de tentoonstelling bezocht,

was oud genoeg om zich het leesplankje van Hoogeveen en de boeken van Ot en Sien, die Jetses geïllustreerd had, nog te herinneren.

Op 23 augustus waren we op de Dag van de Romantische Muziek in Het Park in Rotterdam. De reis ging per Waterbus. Een uurtje heen en een uurtje terug: meteen al veel gelegenheid om weer eens bij te praten. Na de koffie bij Dudok in Het Park bezochten we een aantal podia, waarbij het tangoprogramma rond Astor Piazzolla zeer in de smaak viel.

Tijdens de monumentendagen brachten wij op 14 september een bezoek aan Breda. We waren eerder van plan naar Delft te gaan, maar omdat er aan het spoor gewerkt werd en er geen treinen reden leek dat niet zo handig. In Breda was er ook weer veel muziek, maar het meest interessant was het Kasteel van Breda, waarin de KMA, de Koninklijke Militaire Academie, gevestigd is. Het kasteel werd gebouwd in 1353. Een kleindochter van de Heer van Breda trouwde in 1403 met een edelman van Nassau-Siegen, het begin van de band tussen Nederland en het huis van Oranje-Nassau.

Bij de drie activiteiten hadden we prachtig weer, zodat we ook wat terrasjes konden bezoeken.

Agenda Nivon Drechtsteden Cultuurgroep

Op zaterdag 11 oktober een djembé workshop.

Deze wordt gegeven van 11 tot 1 uur in de Buitenwacht, Bosboom Toussaintstraat 67 Dordrecht (Krispijn) De workshop wordt geleid door Redouane Louazna, djembé master. Hij is sinds lange tijd betrokken bij de Buitenwacht en maakte al muziek met Gerrit Jan van der Kolm, die 42 jaar geleden een van de oprichters was van de Buitenwacht. Na afloop van de workshop, die gratis is, kunnen we in de Buitenwacht

lunchen. Deze lunch kost €3. Inschrijven voor deze workshop: uiterlijk dinsdag 7 oktober.

<https://drechtsteden.nivon.nl/agenda/djembe-workshop-met-lunch/1139/>

Op zaterdag 1 november:

Het Rotterdams Openbaar Vervoer Museum, Kootsekade 19 in Rotterdam. Kaartjes kosten €7.50, dat is inclusief een rit in een historische tram. Bijvoorbeeld vanaf het Centraal Station naar de remise waar het museum is. Voor nadere informatie: rovm.nl

<https://drechtsteden.nivon.nl/agenda/rotterdams-openbaar-vervoer-museum/1108/>

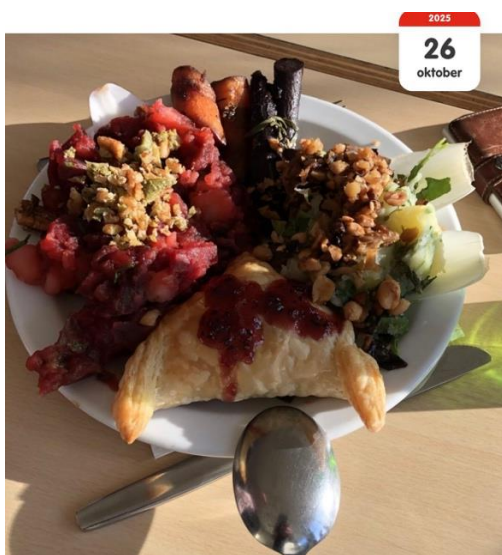
Bovenstaande activiteiten zijn ook geschikt voor kinderen van 10 jaar en ouder.

In december zoeken we een activiteit in kerstsfeer, maar daar hebben we op dit moment nog geen informatie van.

Heb je belangstelling voor een activiteit, laat het even weten op e-mail adres: mvisserketting@hotmail.com of whatsapp: 06-21538393 (Maria Visser) Alle personen, die op onze verzendlijst staan, krijgen ongeveer een week voor de geplande datum nog een herinneringsmail met de exacte plaats en tijd. Heb je belangstelling, maar sta je nog niet op de lijst, laat het weten aan bovenstaand e-mail of whatsapp adres.

Najaarsmaaltijd op 26 oktober

Na het succes van de eerste voorjaarsmaaltijd heeft het culinaire team rond Mieke Rolff aangeboden ook de najaarsmaaltijd voor zijn rekening te nemen. De datum wordt zondag 26 oktober. De bijdrage is € 10. Het bestuur heeft besloten dit niet meer contant af te rekenen tijdens de maaltijd zelf. Geïnteresseerden kunnen zich op de website van nivon drechtsteden opgeven. Wanneer ze zich aanmelden kunnen ze direct betalen. Alle info op: <https://drechtsteden.nivon.nl/agenda/najaarsmaaltijd-3/1102/>.

Wie denkt, hee ik wil ook graag leren 'wild koken met planten' en met de Najaarsmaaltijd helpen, neem dan even contact op met Mieke. Het emailadres van mieke is m.rolff@upcmail.nl.

Klimaatwandeling 27 september

Rond 10.00 uur verzamelden zich op 27 september de deelnemers aan de steiger Loswalweg, om over te varen en deel te nemen aan de Natuurwandeling van circa 13 km vanuit het natuurvriendenhuis De Kleine Rug.

Nivon en De Kleine Rug organiseren net als hun internationale koepelorganisatie NFI (Nature Friends International) dit soort wandelingen om de verbondenheid van mensen met hun natuurlijke omgeving te bevorderen en tegelijkertijd om aandacht te schenken aan de huidige crises binnen klimaat en natuur.

Voorafgaand aan de wandeling werden bij koffie/thee en koeken in het Natuurvriendenhuis enkele inleidingen gehouden over zowel de schoonheid van de Hollandse Biesbosch als over de vervuiling van bedrijven als Chemours (stoppfas.nu/), waar ook ons natuurvriendenhuis mee te maken heeft. Om over deze kwesties te praten, heb je anderen nodig met wie je je ideeën, zorgen en ervaringen kunt delen. Dat kan door samen te zijn, samen te wandelen, samen te genieten, naar elkaar te luisteren en van elkaar te leren. Ter voorbereiding van de wandelactiviteit waren de deelnemers al gewezen op reportages van Zembla over Chemours (een korte en een lange versie) en op enkele films over de Biesbosch ("De Biesbosch, natuur in beweging" uit 2024 en De Biesbosch door arendsogen ook uit 2024).

Na de inleidingen vertrok de groep wandelaars langs het spaarbekken naar de Baanhoekweg (met zicht op Chemours) en vervolgens naar het Dordtse Biesboschcentrum, waar we na een picknick met de Zonnepont het Moldiep overstaken voor het vervolg van de wandeling door de Hollandse Biesbosch.

Al met al een mooie wandeling met als thema de schoonheid en de bedreigingen rond de natuur.

Wandelgroep nieuw leven ingeblazen

Dick Spaans en Karina van Zuilen van Nivon Drechtsteden willen de wandelgroep graag nieuw leven inblazen. Doel is om gezellig met elkaar wandelingen in de regio te maken. Hoe vaak? Hoe veel kilometers? Hoe naar het beginpunt te komen? Op welke dagen? Welk dagdeel? Met welk vervoermiddel?

Dat zijn vragen die nu nog openstaan. Eerst willen we de belangstelling peilen en daarna met de belangstellenden gaan kijken welke kant de wandelgroep op gaat. En dan starten.

Heb je belangstelling? Stuur dan een mailtje naar Dick Spaans - secre.drechtsteden@nivon.nl. Dan voegen we je toe aan de Signal-wandelgroep en is de eerste stap gezet.

Wilgenknotten tijdens de griendwerkdagen, doe je mee?

Evenals in voorgaande jaren organiseert. De Kleine Rug ook de komende winterperiode op de zondagen 14 december, 18 januari en 15 februari de maandelijkse griendwerkdagen. Iedereen is van harte welkom om ons te helpen het wilgenbos verantwoord te onderhouden in het kader van het bosbeheer op het eiland van De Kleine Rug.

De werkzaamheden bestaan hoofdzakelijk uit snoeien, wilgenknotten en uitdunnen van struikgewas. Afkomend hout verwerken we in houtwallen, die beschutting geven aan kleine dieren. Mocht je zelf een paar takken

mee willen nemen om die thuis in de tuin te steken, dan is dat natuurlijk geen bezwaar.

We verzamelen om 09.00 uur op de kade aan de Loswalweg, varen dan over naar het natuurvriendenhuus en gaan na een kop koffie/thee aan de slag. Wij zijn erg blij met elke vrijwilliger en zorgen voor een stevige kop soep met wat lekkers rond het middaguur, en er is natuurlijk gelegenheid genoeg voor koffie en thee.

Omstreeks 14.30 uur sluiten we de dag af en varen we terug naar het vasteland. Mocht je slechts 1 dagdeel kunnen, dan kan er ook tussendoor even gevaren worden.

Wij hebben allerlei materiaal om de werkzaamheden uit te voeren, zoals handschoenen, snoeischaars, takkenschaars en zagen. Zorg wel zelf voor stevige schoenen of laarzen.

Graag wel even tevoren aanmelden op secredekleinerug@nixon.nl of 06.39684875.

Al weer bijna 2026: de nieuwjaarsbijeenkomst

De gezamenlijke Nieuwjaarsbijeenkomst van Nixon afdeling Drechtsteden en van De Kleine Rug vindt plaats op zondag 11 januari 2026. Vanaf ongeveer 10.15 uur wordt er vanaf de steiger aan de Loswalweg met de PetteVlet en de Heen-en-Weer-Wolf overgevoerd.

Ook dit jaar weer met het beproefde recept: oliebollen en appelbeignets, glühwein en sap, en een "snertlunch", zolang de voorraad strekt. En verder een paar korte toespraken, muziek en natuurlijk het Rotterdamse koor "Ondersteboven".

Aanmelden is niet nodig, iedereen is welkom. We hopen jullie weer op deze altijd sfeervolle bijeenkomst te ontmoeten.

NB: Ben je niet eerder in het Nivon Natuurvriendenhuis geweest en gebruik je een navigatiesysteem? Navigeer dan op Loswalweg 2 3315 LB en rijd of loop door naar de rivier. Daar 088.0990962 bellen en je wordt overgevoerd naar het huis aan de overzijde van de rivier Wantij.

Mensen met groene vingers gezocht

Voor het reguliere onderhoud van het groen op De Kleine Rug zoeken we enkele nieuwe mensen. Dit onderhoud bestaat onder andere uit (ver)planten, snoeien, uitdunnen, maaien en bijhouden van alle groen op het gehele terrein (een kleine boomgaard, tuin, natuurkampeerterrein, kampvuurplaats en de griend (wilgenbos).

We doen dat elke dinsdagochtend met een kleine groep vrijwilligers en pakken allerlei voorkomende werkzaamheden op. Daarnaast nemen we tijd voor gezelligheid en praat bij koffie/thee. Kan je niet elke dinsdag, dan is dat geen probleem; iedereen is welkom, ook als dat bijvoorbeeld 2x per maand is.

We varen elke dinsdagochtend om 09.00 uur over het Wantij naar ons eiland en er ligt werk genoeg op ons te wachten. Afhankelijk van je mogelijkheden gaan we aan de slag.

Wil je eens een paar keer vrijblijvend proberen of dit iets voor je is, meld je dan even bij secre.dekleinerug@nivon.nl of op 06.39684875.

Nieuwe investeringen op De Kleine Rug

Onlangs hebben we een nieuw Bedrijfsplan voor de gehele accommodatie opgesteld en de gewenste investeringen voor de komende 6 jaar in kaart gebracht. Het gaat dan al gauw om ongeveer € 50.000 per jaar, maar we proberen de uitgaven te beperken door zoveel mogelijk werkzaamheden zelf uit te voeren. Daar hebben we een zogenoemde klusploeg voor, een groep van ongeveer 7 mensen die wekelijks onderhoudsacties uitvoeren. Wanneer we ons even concentreren op 2026, dan zien we de volgende geplande investeringen:

- door aanpassingen een extra gastenslaapkamer creëren (van 10 naar 11 kamers)
- groot onderhoud van de Heen-en-Weerwolf (of wellicht vervanging door een extra PetteVlet)
- aanpassingen aan de zaal, het huiswachtenverblijf en diverse sanitaire voorzieningen
- herinrichting van het voorhuis (isolatie, vloeren en meubilair)
- aanvullen en upgraden speeltoestellen.

Al met al gaat het om forse bedragen, die soms gedeeltelijk uit giften en donaties kunnen worden betaald, maar veelal ook onze jaarlijkse lasten verhogen.

Dus mocht je nu plotseling een idee krijgen om een kleine bijdrage te doen, dan is hier de bankrekening van NVH De Kleine Rug: NL08 TRIO 0320 7528 01, graag onder vermelding “gift/donatie”.

Biodivers Dordt

De werkgroep Biodivers Dordt, waar ook het Nivon deel vanuit maakt, heeft weer een mooi najaars- en winterprogramma samengesteld:

- 11 oktober [paddenstoelenexcursie](#)

- 22 oktober egelhuisjes maken
- 6 november braakballen pluizen
- 15 januari lezing waterkwaliteit
- 12 februari lezing stinzenplanten

Zit er wat van je gading bij, kijk dan (te zijner tijd) voor de details in [de agenda op onze website en filter op Biodivers Dordt](#).

Doneren? Wij weten wel waaraan

Eerder in dit blad hebben we al eens gewezen op de mogelijkheid een donatie aan De Kleine Rug te doen. Of bij een nalatenschap eens aan het natuurvriendenhuis te denken. De daarmee gemoeide ontvangsten worden niet in de jaarlijkse exploitatie van het Nivon verwerkt, maar geboekt en gereserveerd op een speciale post – wij noemen dat de “giftenpot” – die alleen ter beschikking blijft voor De Kleine Rug voor bijzondere uitgaven.

Help jij ons met een eenmalige of jaarlijkse gift? Je kunt doneren aan NVH De Kleine Rug, **NL08 TRIO 0320 7528 01** onder vermelding van “een gift voor De Kleine Rug”.

En we zijn bij ons natuurvriendenhuis blij met elke euro.

Activiteiten van onze vaste Nivongroepen, met agenda en contactpersonen

Cultuurgroep: ongeveer 1x per maand.

Contact: Maria Visser, mvisserketting@hotmail.com

Eetgroep: ongeveer 1x per 6 weken.

Contact: Leni van Hattem, lenivanhattem7@gmail.com

Fietsgroep: Elke zondag, 40-90 km.

Contact: Berrie van Es, berrievanes@ziggo.nl

Leesgroep: 1^e woensdag van de maand.

Contact: Berrie van Es, berrievanes@ziggo.nl

Viltgroep: in principe maandelijks op verschillende datums.

Contact: Berrie van Es, berrievanes@ziggo.nl

Vrouwengroep: 2^e en 4^e maandag van de maand.

Contact: Margo Visser-Ek, visserek@planet.nl

Wandelgroep Dordrecht (5-10 km): laatste donderdag van elke maand.

Contact: Dick Spaans, secrechtsteden@nivon.nl

Ruggesteuntje-colofon

Het Ruggesteuntje verschijnt 4 keer per jaar. Geef een wijziging in je e-mailadres svp door aan leden@nivon.nl. Wij krijgen dan vanuit de centrale administratie de wijzigingen door, zodat het Ruggesteuntje ook goed terecht komt.

De redactie en de opmaak van het Ruggesteuntje wordt uitgevoerd door Peter van Leth, afd.drechtsteden@nivon.nl

Je bent altijd van harte welkom om hierbij ondersteuning te geven.

En dat geldt ook voor commentaar of suggesties ter verbetering.

Voor enkele leden op hoge leeftijd (zonder mailadres) wordt nog een papieren versie verstrekt. Annie Kriens verzorgt de afdrucken en Berrie van Es de verspreiding.

De inleverdatum van eventuele kopij sluit op de eerste dag van elk kwartaal, dus 01 januari, april, juli, oktober.

Wil je meer (digitaal) nieuws over ons in Dordrecht gelegen natuurvriendenhuis De Kleine Rug en wil je hun nieuwsbrief ook ontvangen? Meld je dan als belangstellende aan op secre.dekleinerug@nivon.nl

Overige informatie en contactpersonen

Website: drechtsteden.nivon.nl

Volg ons ook op [Quodari](https://www.quodari.nl), het eerlijke communicatiekanaal

Nivon Drechtsteden, bestuur:

* Henriëtte de Keyser, voorzitter: vz.drechtsteden@nivon.nl

* Dick Spaans, secretaris: secrechtsteden@nivon.nl

* Peter van Leth, penningmeester: pm.drechtsteden@nivon.nl

Bankrekening: NL24TRIO0379745003 tnv Nivon Drechtsteden

Wil je het Ruggesteuntje niet meer ontvangen?

Meld dat via een e-mail aan afd.drechtsteden@nivon.nl onder vermelding van je naam en je lidmaatschapsnummer. Wij halen je dan uit de verzendlijst.